

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 12C/66/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2217217837
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Bíróová
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2025:2217217837.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda sudkyňou JUDr. Evou Bíróovou v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, 2/ A. C. B., nar. XX.XX.XXXX, 3/ D. B., nar. XX.XX.XXXX, 4/ E. B., nar. XX.XX.XXXX, všetkých trvale bytom F. XX a 5/ E. G., XX.XX.XXXX, trvale bytom H. I., J. E. XXX/XX, všetkých zastúpených JUDr. Pavelom Labáthom, advokátom, Bratislava, Holíčska 13, proti žalovanému: KORPOD, s. r. o., Dunajská Streda, Štúrova 2, IČO 36 236 888, zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Ladislav Barát, s. r. o., Nitra, Školská 3, IČO 36 868 639, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni 1/ na náhrade nemajetkovej ujmy 9.000 eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom 2/, 3/ a 4/ na náhrade nemajetkovej ujmy každému sumu 3.600 eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni 5/ na náhrade nemajetkovej ujmy 1.800 eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Vo zvyšku súd žalobu **z a m i e t a**.

odôvodnenie:

(1) Žalobou zo dňa 05.12.2017 sa žalobcovia domáhali voči žalovanému zaplata 15.000 eur každému jednotlivo z titulu náhrady nemajetkovej ujmy s odôvodnením, že ich manžel a otec utrpel ako zamestnanec žalovaného smrteľný pracovný úraz.

Uviedli, že dňa 05.12.2014 v areáli patriacemu žalovanému došlo počas pracovnej smeny k pádu z rebríka zamestnanca žalovaného D. B. (nar. XXXX) – ďalej aj ako „poškodeného“, ktorý pri páde utrpel zranenia na následky ktorých napriek resuscitácii privolanou záchrannou službou na mieste zomrel. Ohliadku miesta úrazu vykonali príslušníci PZ aj pracovníci inšpektorátu práce. Poškodený nastúpil v ten deň do zamestnania ako obvykle, o 9.30 h vykonával čistenie skladu pred silom a pravdepodobne si všimol, že nie je dostatočne utesený vypúšťací uzáver zásobníka sila č. 17, tento uzáver bol ovládaný ručne retiazkou, ktorá však dostatočne nezapadala do prevodového kolieska a po potiahnutí spadla na zem. K uteseniu uzáveru bolo potrebné znova založiť retiazku na prevodové koliesko, k čomu slúžil dlhodobou používaný 12-stupňový oceľový rebrík. Poškodený sa snažil retiazku založiť na prevodové koliesko z tohto rebríka a pri tejto činnosti z neho spadol. Po páde z rebríka stretol poškodeného iný zamestnanec, ktorému poškodený povedal, že spadol z rebríka. Do príchodu záchranej služby ležal poškodený v šatni, napriek resuscitácii zomrel. Ohliadajúcimi pracovníkmi inšpektorátu práce boli rebrík aj ovládacia retiazka vyhodnotené ako nevhodné pracovné prostriedky, nevhodný rebrík v príčinnej súvislosti s udalosťou. Pre prečin usmrtenia bolo začaté aj trestné stíhanie, v júli 2015 bolo zastavené.

V protokole pracovníkov inšpektorátu práce nebolo na strane poškodeného uvedené žiadne porušenie zákona, právnych predpisov, ani zistené nedostatky, na strane zamestnávateľa bolo zistené porušenie zákona v príčinnej súvislosti s udalosťou. Uvedený rebrík bol nevhodným pracovným prostriedkom. Žalobcovia poukázali aj na záznam o registrovanom pracovnom úraze spísanom zamestnávateľom, podľa ktorého „... pri ohliadke areálu zistil netesnosť vypúšťacieho hrdla na vonkajšej časti sila. Tento stav chcel z vlastnej iniciatívy odstrániť a pritom pravdepodobne spadol z rebríka ...“. Nebohý D. B. býval v rodinnom dome v obci F., spolu s manželkou - žalobkyňou 1/ a deťmi - žalobcami 2/ až 4/, žalobkyňa 5/ býva v obci Veľké Úľany. Ich rodinné vzťahy boli veľmi silné, intenzívne, každodenne boli spolu, pomáhali si navzájom pri prácach, povinnostiach, starostiach, žalobcovia tvorili so zomrelým veľmi dobre fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Poškodený bol vitálny muž schopný vykonávať všetky domáce práce, práce okolo domu, v záhrade a dokonca pomáhať iným. Jeho úmrtím došlo k násilnému, náhlemu a neočakávanému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb pre široký okruh príbuzných. Poškodený bol veľkou oporou pre manželku, ktorá je už roky onkologickým pacientom a invalidizovaná. Bol jej veľkou oporou po fyzickej stránke v pomoci pri prácach v domácnosti, v záhrade a okolo domu, aj po stránke psychickej v podpore pri jej ťažkom ochorení. Vzťah rodič-dieťa je jedným z absolútne najbližších rodinných a osobných vzťahov a tomu zodpovedá aj intenzita a sila týchto vzťahov. Smrťou poškodeného, ktorý bol milujúcim a starostlivým otcom, došlo k nezvratnej deštrukcii rodinných, výsostne osobných medziľudských väzieb, tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov a tým k zásahu do ich osobnostných práv. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov fakticky neodstrániteľná, žalobcovia z dôvodu vzniknutej situácie prežívali emocionálne útrapy, stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať so zomrelým súkromný život, sú ochudobnení o zdieľanie prirodzených rodinných vzťahov. Úmrtím poškodeného pri pracovnom úraze došlo k závažnému, intenzívnemu a dlhodobo trvajúcemu zásahu do osobnostných práv žalobcov, im vzniknutá ujma je v zásade ničím nereparovateľná, všetci žalobcovia dôvodne pociťujú vzniknutú nemajetkovú ujmu ako ujmu vlastnú. Spôsobený zásah do osobnostných práv žalobcov vyvolal dlhotrvajúcu a intenzívnu ujmu a žiadna priznaná suma nenahradí žalobcom ich manžela a otca, môže len zmierniť následky vzniknutej nemajetkovej ujmy.

(2) Žaloba bola žalovanému riadne doručená, dňa 26.09.2018, žalovaný sa k nej vyjadril písomne podaním zo dňa 15.10.2018, v ktorom uviedol, že mu je ľúto tragickej udalosti, avšak nesúhlasí, že by mal vo vzťahu k nej zodpovedať za škodu ako zamestnávateľ. Žalobcovia odvodzujú svoj nárok a zodpovednosť za škodu od ustanovenia § 195 a nasl. Zákonníka práce, žalovaný je názoru, že sú tu okolnosti ustanovené v § 196 Zákonníka práce a skutkový dej prevzatý inšpektorátom práce ako nepochybný sa ukazuje ako pochybný skutkový dej, rovnako tiež konštatované pochybenie žalovaného ako zamestnávateľa. Poukázal na to, že prebieha súdne konanie vo veci sp. zn. 7Cpr/1/2016, v ktorom sa žalobkyňa 1/ domáha voči žalovanému určenia, že žalovaný zodpovedá za škodu s určením miery zavinenia za pracovný úraz v rozsahu 100% na strane žalovaného a 0% na strane poškodeného a v uvedenom súdnom konaní sa posudzuje aj konanie poškodeného vo vzťahu k tragickej udalosti, nakoľko aj z pracovného zaradenia, obsahu pracovnej zmluvy, vyjadrenia ostatných zamestnancov pred orgánmi činnými v trestnom konaní vyplýva, že žiadny železný rebrík sa pri sile nepoužíval a na ten účel slúžil úplne iný pracovný prostriedok - ľahký hliníkový rebrík, ktorý sa nachádzal v sile a mali o ňom vedomosť všetci zamestnanci, vrátane poškodeného. Žalovanému žiadna škoda nevznikala, vysypané obilie by sa pozbieralo a preto nemožno hovoriť o škode, ktorú poškodený ako zamestnanec odvracal ako priamo hroziacu škodu. Skutkový dej opísaný inšpektorátom práce vyvracajú znalecké posudky znalcov v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie traumatológia a v odbore bezpečnosť práce v stavebníctve, keď podľa prvého posudku charakter zranení poškodeného nezodpovedá pádu z rebríka a následnému údajnému pádu samotného rebríka na poškodeného, čo znalec absolútne vylúčil s tým, že pádom rebríka by nedošlo „iba“ k čiarovitej krvnej podliatine v oblasti dolnej časti hrudníka a rebrík žeby nespôsobil iné zranenia na tele poškodeného a podľa druhého posudku (znalec Burda) úraz poškodeného nebol spôsobený pádom z rebríka a následným pádom rebríka naňho alebo pádom poškodeného z výšky spolu s rebríkom. Vypočutí svedkovia pred políciou potvrdili, že sa používal hliníkový rebrík uložený priamo v sile, železný rebrík v rozhodujúci deň tam pred silom nevideli a nevedeli vysvetliť, ako sa tam dostal. Vzhľadom na výsledky odborných posúdení znalcov sa javí ako pravdepodobný záver, že ťažký kovový rebrík bol niekým prinesený/prenesený a opretý o stenu budovy sila (pravdepodobne až po udalosti, ktorá bola skutočnou príčinou smrti poškodeného). Výrok rozhodnutia inšpektorátu práce určujúci skutkový dej a príčinu vzniku zranení poškodeného je v rozpore s odbornými zisteniami znalcov a nemožno vylúčiť, že k nešťastnej udalosti mohlo dôjsť mimo areálu prevádzky žalovanej spoločnosti a následky tejto udalosti sa mohli u poškodeného prejaviť v čase po nástupe do práce. Žalovaný podal

návrh na obnovu konania pred inšpektorátom práce. Zároveň poukázal na Nálezy Ústavného súdu ČR (zo dňa 09.08.2016 sp. zn. I. ÚS 3456/2015 a zo dňa 22.12.2015 sp. zn. I. ÚS 2844/2014), ktoré stanovili určité kritériá pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy, ktoré sa ustálili pri rozhodovacej činnosti súdov a je potrebné brať na ne zreteľ. Navrhol konanie prerušiť do právoplatného skončenia súbežne prebiehajúceho konania 7Cpr/1/2016 a vzhľadom na predložené znalecké posudky vo veci samej žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

(3) Replikou zo dňa 11.04.2019 žalobcovia uviedli, že znalecký posudok znalca B. je z právneho hľadiska absolútne irelevantný, znalec nie je z hľadiska svojej znaleckej odbornosti kompetentný posudzovať otázku pádu ľudského tela, zranení, pôsobenia cudzích mechanizmov na ľudské telo. Kompetentným znalcom z hľadiska odbornosti je v otázke smrteľného úrazového deja súdny lekár. Namietajú však tiež aj odbornosť druhého znalca, k ich znaleckým posudkom bolo doložené stanovisko - odborné vyjadrenie znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo, ktorý znalecký posudok vypracovaný B. považuje za zmätočný a ktorého stanovisko je zhodné so záverom súdnych lekárov - znalcov, ktorí vypracovali znalecký posudok v trestnom konaní a z ich záverov vyplýva, že zranenia boli spôsobené rebríkom spadnutým na telo poškodeného. Žalobcovia poukázali tiež na výpoveď svedka - zamestnanca žalovaného, že na kovový rebrík - o dĺžke asi 3 metre s váhou 60 až 70 kilogramov, zvykli vyliezať aj inokedy, keď bolo potrebné zastavenie sypania obilia.

(4) Konečným rozhodnutím (právoplatným dňa 05.09.2025) vo veci určenia zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze vedenej na tunajšom súde sp. zn. 7Cpr/1/2016, a to rozsudkom Krajského súdu v Trnave ako súdu odvolacieho č. k. 21CoPr/1,2/2025-520 zo dňa 25.06.2025, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok tunajšieho súdu č. k. 7Cpr/1/2016-305 zo dňa 28.09.2021 v spojení s opravným uznesením č. k. 7Cpr/1/2016-315 zo dňa 05.01.2022 a doplňujúcim rozsudkom č. k. 7Cpr/1/2016-380 zo dňa 17.04.2023 bolo určené, že „smrteľný úraz, ktorý utrpel zamestnanec D. B., nar. XXXX, na pracovisku žalovanej obchodnej spoločnosti v obci K. dňa 05.12.2014, bol pracovným úrazom a miera zodpovednosti zamestnávateľa za smrteľný úraz 90% a miera zavinenia zamestnanca je 10%“.

(5) Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom žalobcov a oboznámením sa s predloženými listinnými dôkazmi, zistil nasledovný skutkový stav veci:

(6) Podľa záznamu o registrovanom pracovnom úraze zo dňa XX.XX.XXXX došlo v prevádzke žalovaného ako zamestnávateľa dňa 05.12.2014 k pracovnému úrazu D. B. pri strážení objektov na vonkajšom priestore pri budove sila, keď pri obhliadke areálu zistil netesnosť vypúšťacieho hrdla na vonkajšej časti sila, tento stav chcel z vlastnej iniciatívy odstrániť a pritom pravdepodobne spadol z rebríka, za zdroj úrazu zamestnávateľ uviedol pád z rebríka, za príčinu úrazu použitie nebezpečných postupov .

(7) Zo záznamu o vykonaní pitvy zo dňa 08.12.2014 vyplýva, že súdny lekár určil po vykonaní pitvy poškodeného za prvotnú príčinu smrti poškodeného pomliaždenie hrudníka a brucha s ruptúrou vrátnicovej žily a viacpočetné zlomeniny rebier a za stav, ktorý priamo priviedol smrť úrazovo-krvácavý šok.

(8) Protokolom č. IBB-01-18-2.2/P-J01-15 zo dňa 24.02.2015 o vyšetrení príčin vzniku závažného pracovného úrazu s následkom smrti ustálil Inšpektorát práce v Banskej Bystrici za zdroj úrazu pád z rebríka a za príčinu úrazu nepriaznivý stav pracoviska s tým, že okrem iného konštatovali zistené nedostatky v príčinnej súvislosti s udalosťou na strane zamestnávateľa, keď poskytol zamestnancom nevhodný pracovný prostriedok - krátky rebrík s odkladacou plošinou. Dodatkom zo dňa 18.03.2015 inšpektorát práce zaujal stanovisko k dodatočnému písomnému vyjadreniu zamestnávateľa (žalovaného) s tým, že jednou z povinností poškodeného bolo aj predchádzanie škodám vzniknutým pri bežnej prevádzke zariadení strediska a pri predmetnom úraze sa snažil zabrániť vzniknutej škode a podľa svojho najlepšieho uváženia aj konal, podľa výpovedí vypočutých osôb predmetný železný rebrík sa dlhodobo používal na výstup k uzáverom sila, zamestnávateľ pracovný prostriedok bežne a dlhodobo využíval k pracovnej činnosti, pričom technický stav ovládacej retiazky a jej vhodného použitia na vypúšťacie zariadenie sila je v plnej kompetencii zamestnávateľa a je jeho vecou ako túto skutočnosť zabezpečiť.

Žalovanému bola rozhodnutím Inšpektorátu práce Banská Bystrica č. 127/15-1.0/pok/r. zo dňa 07.08.2015, potvrdeného rozhodnutím Národného inšpektorátu práce uložená pokuta vo výške 33.000 eur za porušenie povinností ustanovených v zákone o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

(9) Žalobkyňa 1/ a poškodený uzavreli manželstvo v októbri 1979, z manželstva sa narodili 4 deti - žalobcovia 2/ až 5/.

(10) Žalovaný k preukázaniu svojich skutkových tvrdení pripojil k vyjadreniu k žalobe aj znalecký posudok H. B. (znalca z ČR) z odvetvia bezpečnosť práce v stavebníctve č. 56/2018, vypracovaného na objednávku žalovaného, v ktorom mal popísať mieru pravdepodobnosti vzniku smrteľného pracovného úrazu poškodeného a všetky možné varianty vzniku tohto úrazu. Znalec vyhodnotením podkladov, ktoré mal k dispozícii, uzavrel, že úraz poškodeného nebol spôsobený pádom z rebríka a následným pádom rebríka naňho alebo pádom poškodeného z výšky aj s rebríkom. Znalec úplne vylúčil ako možnú príčinu vzniku smrteľného úrazu pád z rebríka a pád rebríka naňho.

Ďalej žalovaný tiež pripojil znalecký posudok MUDr. Šimona Kónyu, znalca v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie traumatológia č. 37/2018, z ktorého vyplývajú závery, že k poraneniu vrátnicovej žily u poškodeného nedošlo pádom rebríka na jeho telo, k zraneniu vrátnicovej žily s najväčšou pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou došlo pôsobením priameho, aktívneho, tupého násillia, silnej až brutálnej intenzity, poškodený neutrpel žiadne také zranenia, charakteristické pre pád z výšky, v tomto prípade cca 3 metre.

(11) Trestné stížanie vo veci prečinu usmrtenia vo vzťahu k smrteľnému úrazu poškodeného bolo uznesením Obvodného oddelenia PZ H. zo dňa 01.07.2015 zastavené s tým, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

(12) Žalobkyňa 1/ vo svojej výpovedi (dňa 15.04.2019) uviedla, že s nebohým manželom - poškodeným prežili spoločne 35 rokov, vychovali X deti, mali veľmi dobrý vzťah. Je onkologická pacientka a manžel ju podporoval a ochraňoval, robil za ňu práce, ktoré sama robiť nemohla. Žili dedinským životom, postavili dom, všetko robili pre deti. Spolu chodievali zbierať huby, na rybačky, do kostola. Je invalidná už 18 rokov a bola závislá na manželovi aj finančne, V čase udalosti poberala invalidný dôchodok 280 eur mesačne, v súčasnosti poberá vdovský dôchodok 108 eur mesačne. Ak nebol v práci, boli spolu stále. Žalovaný jej nahradil náklady na odvoz zomrelého poškodeného, prispel na pohreb a zaplatil rakvu, išlo asi o sumu 800 eur. V čase smrti jej manžela žili s nimi v spoločnej domácnosti 3 z ich detí, ktoré nemali prácu ani vlastné bývanie, pracovali na verejnoprospešných prácach pre obec za 120 eur mesačne. Deti mali s manželom veľmi dobrý vzťah. Keď sa dozvedela, že manžel zomrel, akoby sa pre ňu všetko skončilo, búchala si hlavu o stenu. Opäť sa objavilo onkologické ochorenie. Po udalosti sa jej život výrazne zmenil, akoby z nej polovica odišla, doposiaľ s tým nie je vypořádaná, veľmi jej chýba, bol jej oporou. Navštevovala psychológa, nebola schopná ani variť, veď s ním bola 35 rokov 24 hodín denne a zrazu ho nebolo, bol pre ňu všetko.

(13) Žalobkyňa 5/ vo svojej výpovedi (dňa 15.04.2019) uviedla, že v spoločnej domácnosti s rodičmi nežila od roku 2003, má dvoch synov, v čase udalosti bola práve s jedným, ktorý má pre postihnutie individuálne štúdium, na skúškach v škole a neustále jej vyzváňal telefón, po bratovom oznámení o udalosti jej prišlo zle a odpadla, kriesili ju učiteľky a podávali jej vodu. Starší syn sa z toho zrútil a veľmi začal plakať, jej deti poškodeného zbožňovali. Navštevovali sa každé 2 týždne, návštevy boli vzájomné, počas sviatkov boli stále spolu. Poberá opatrovateľský príspevok 200 eur mesačne, mladšiemu synovi zabezpečuje žalobkyňa celodennú starostlivosť.

(14) Žalobkyňa 2/ vypovedala (dňa 10.10.2024), že otca mala veľmi rada, otec si rád spieval maďarské ľudové piesne, aj matke spieval, ako ju ľúbi, tak ju nikto ľubiť nebude. Ako rodina sa stretávali pri rôznych príležitostiach, radi počúvali hudbu, ktoré ich spájala. Mali všetci dobré vzťahy, po smrti otca sa všetko zmenilo, veľmi jej chýbal, keď sa vydávala, veľmi im chýba, keď sú Vianoce alebo výročie jeho narodenín, na Vianoce vždy prestrú aj pre neho, aby nechýbal pri stole. Odbornú psychologickú pomoc nevyhľadala, užívala Neurol predpísaný obvodnou lekárkou. Na cintorín chodí každý druhý deň. V čase udalosti bola nezamestnaná a žila s rodičmi, na otcovi bola finančne závislá, má stredoškolské vzdelanie, je krajčírka, je zamestnaná od roku 2016, aj teraz žije so svojou rodinou u matky. Otec mal veľmi dobré vzťahy so všetkými deťmi, s matkou žili veľmi pekne, pomáhali si, mali sa veľmi radi, často sa držali za ruky.

Výšku nároku určila po dohode s advokátom, peniaze by odložila pre dcéru a použila na opravu domu postaveného otcom, spravila by matke na prizemí kúpeľňu.

(15) Žalobca 3/ vo svojej výpovedi uviedol, že v čase udalosti bol v práci, po oznámení, čo sa stalo, mal pocit, že sa v ňom niečo zlomilo, v ten deň dal v práci výpoveď. Otec pracoval celý život, potom postavil dom, pomáhal v dedine, veľa ho naučil, všetko robili spolu, žalobca mu pomáhal. Pred smrťou otca fungovali ako obyčajná rodina, po smrti otca všetko skončilo. Aj s bratom ostali doma, aby pomáhali okolo domu, všetko je iné ako predtým. Psychologickú pomoc nepotreboval, cítil sa na nič a bol smutný. Otec chýba nielen fyzicky, práce okolo domu zvládal, teraz dom chátra a treba do neho investovať, chýba aj finančne. Žalobca dvakrát do týždňa chodí na cintorín. Otec mal všetky deti rovnako rád, rodičia mali dobrý vzťah, otec bol veselej povahy. K uplatnenej výške nároku poukázal na to, že nie sú financie na renováciu domu.

(16) Žalobca 4/ vypovedal, že bol v práci, keď sa dozvedel o udalosti, najprv tomu neveril, hneď odišiel na miesto nehody. Vzťahy s otcom boli veľmi dobré, žalobca je muzikant a otec ho v tom podporoval. Mali veľmi dobré rodinné vzťahy, otec bol nápomocný, bol dobrý človek. Spolu chovali hydinu a dobytok, väčšinu času sa venovali prácam okolo domu. Počas života otca žalobca kúpil dom, otec ako murár mu sľúbil, že mu pomôže ho zrekonštruovať. Po jeho smrti sa v rodine uzavrel každý do seba. Nepotreboval odbornú psychologickú pomoc, trpel nespavosťou, nervozitou, občas si dal tabletku, ale skôr sa vyplakal. Otec má všetky svoje osobné veci stále v dome, matka ich nevyhodila. Od roku 2016 žalobca už nebyva v rodičovskom dome, keď príde na návštevu, ide aj na cintorín. S otcom mali veľmi dobrý vzťah, okrem hudby bol otec veľký športovec, hral futbal. Deti mal otec rovnako rád. Výšku nároku určil žalobca po dohode s právnikom, nevie, akoby s touto sumou naložil.

(17) Žalovaný písomným podaním zo dňa 31.10.2024 navrhol doplnenie dokazovania k osobným, zárobkovým a majetkovým pomerom žalobcov pre objektívne posúdenie, či nimi uplatňovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nevykazuje známky náhrady príjmu. K tomu navrhol vyžiadať od Sociálnej poisťovne potvrdenia o priebehu zamestnaní každého zo žalobcov za obdobie rokov 2014 až 2024, výšky vymeriavacích základov za dané obdobie o platení poistného a k zisteniu možného poberania dôchodku či inej dávky v tomto období a od úradu práce potvrdenie o poskytovaných dávkach od štátu a dobu ich evidencie ako uchádzačov o zamestnanie na úrade práce v danom období. Ďalej navrhol zabezpečiť kompletný výpis zo zdravotnej dokumentácie poškodeného s poukazom na to, že z výsluchu žalobcov vyplynuli skutočnosti týkajúce sa osoby neb. poškodeného, ktorý mal objektívne problém s požívaním alkoholu, mal podlomené zdravie, pričom žalovanému je táto skutočnosť známa, keďže poškodeného v minulosti zamestnávala iná obchodná spoločnosť spriaznená s osobou žalovaného v osobe spoločníka a bol prepustený z pracovného pomeru práve z dôvodu požívania alkoholu na pracovisku.

Návrhy žalovaného na doplnenie dokazovania v tomto smere súd vyhodnotil za nedôvodné, nakoľko podľa názoru súdu nie sú potrebné pre rozhodnutie v prejednávanej veci. Súd pripomína, že súdnemu konaniu predchádzalo iné súdne konanie o určení rozsahu zodpovednosti žalovaného z tohto pracovného úrazu, v ktorom konaní bol, resp. mal alebo mohol byť skúmaný zdravotný stav poškodeného v čase udalosti, príp. či bol pod vplyvom nejakej návykovej látky. Rovnako zisťovanie výšky príjmu, zamestnávateľom platených odvodov, poskytovanie sociálnych dávok vo vzťahu k žalobcom (keď najmladší zo žalobcov v čase rozhodnej udalosti - v decembri 2014 bol vo veku 27 rokov) nie je dôležité pre rozhodnutie súdu.

(18) V konečnom návrhu žalobcovia cestou advokáta uviedli, že neb. poškodený býval v rodinnom dome spolu s manželkou a tromi deťmi. Bol vitálny muž, schopný vykonávať všetky domáce práce, práce okolo domu, v záhrade, zvládal aj menšie murárske práce, údržbu rodinného domu. Bol ochotný a často pomáhal aj iným, manuálne zručný. Chovali domáce zvieratá. Bol v rodine hlavným článkom, ostatní si ho veľmi vážili a mali ho radi, mohli sa naňho vo všetkom spoľahnúť. Bol veselej povahy, mal rád ľudovú hudbu a udržiaval v rodine dobrú náladu. Pre deti bol vzorom a oporou, vždy vedel poradiť a pomôcť. Bol veľkou oporou najmä pre manželku, ktorá je roky onkologickým pacientom, invalidizovaná. Bol jej oporou po stránke fyzickej v pomoci pri prácach v domácnosti, záhrade a okolo rodinného domu, po stránke psychickej podporou v jej ťažkom ochorení. Žalobkyňa 2/ je vyučená krajčírka, v čase otcovej smrti bola slobodná, v súčasnosti je vydatá, má štvorročnú dcéru, vyžadujúcu si pre autistické ochorenie intenzívnu starostlivosť, pravidelné návštevy u psychiatra, psychológa, logopéda a rehabilitácie. Žalobkyňa 2/ žije bez partnera, v rodičovskom dome spolu so žalobkyňou 1/. Jediným

príjmom žalobkyne 2/ je opatrovateľský príspevok 60 eur, zdravotná starostlivosť o dieťa však vychádza mesačne na približne 500 eur a finančne musí vypomáhať žalobkyňa 1/. Spolu s nimi býva v rodičovskom dome aj žalobca 3/, slobodný a bezdetný, pracuje ako vodič nákladného vozidla, kvôli práci je často mimo domu. Žalobca 4/ žil v rodičovskom dome, po smrti otca sa presťahoval a žije s družkou a 10-ročnou dcérou. Je zamestnaný ako vodič nákladného vozidla, k matke a sestre chodí zriedkavo. Žalobkyňa 5/ je vydatá, má dvoch synov, poberá opatrovateľský príspevok, stará sa o ťažko zdravotne postihnutého mladšieho syna, k matke a sestre chodievajú zriedkavo. Rodinné vzťahy boli počas života poškodeného veľmi intenzívne a silné, boli spolu každodenne, pomáhali si navzájom, tvorili veľmi dobre fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Úmrtím poškodeného došlo k násilnému, náhlemu a neočakávanému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb a žalobcovia prežívali a prežívajú emocionálne útrapy. Stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať so zomrelým súkromný život, od jeho smrti sú ochudobnení o zdieľanie prirodzených rodinných vzťahov. Pre manželku (žalobkyňu 1/) a dcéru (žalobkyňu 2/) smrťou otca došlo aj k výraznému finančnému deficitu a stratili osobu, ktorá sa vedela postarať o práce okolo domu, záhrady a chovaných zvierat, v tomto im musí pomáhať manžel žalobkyne 5/ alebo musia požiadať iného človeka o pomoc. Spôsobený zásah do osobnostných práv žalobcov vyvolal dlhotrvajúcu, intenzívnu ujmu a žiadna priznaná suma nenahradí žalobcom manžela a otca, môže len zmierniť následky vzniknutej nemajetkovej ujmy. Navrhli žalobe vyhovieť.

(19) Žalovaný cestou advokáta v konečnom návrhu poukázal na to, že na priznanie nároku na nemajetkovú ujmu je potrebné preukázanie zodpovednosti za neoprávnený zásah, v tomto smere v danom prípade došlo k určení, že došlo k pracovnému úrazu, ale takisto bolo určené, že je tu aj spoluzavinenie poškodeného. Je potrebné prihliadnuť na osobitné okolnosti tak na strane žalobcov, aj na strane žalovaného, v prípade žalovaného však nie je zrejmé, ako by sa mohol vyhnúť predmetnej udalosti, mohol sa len bezmocne prizerať, že k nešťastnej udalosti došlo. Nárok žalobcov považuje žalovaný za neprimeraný, žalobcovia nezohľadnili spoluzavinenie poškodeného. V tomto smere odkázal na zákonnú úpravu v zákonoch č. 514/2003 a 274/2017 Z. z., v znení ktorých v danom prípade, keďže k pracovnému úrazu došlo v roku 2014, základ predstavuje sumu 352 eur mesačne vo vzťahu k jednej poškodenej osobe a maximálne 50-násobok vo vzťahu k všetkým poškodeným, čo by predstavovalo približne 20.000 eur ako maximálny limit pre uplatnenie nároku všetkých poškodených, resp. pozostalých. K určení výšky nemajetkovej ujmy poukázal na súdne rozhodnutia (najmä rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 22Co/34/2023 zo dňa 25.04.2024, ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie prvoinštančného súdu a priznal dospelým deťom výšku ujmy 5.000 eur a rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/64/2022 zo dňa 30.11.2023, ktorým bola priznaná ujma pre pozostalú manželku 10.000 eur a deti 5.000 eur, v oboch prípadoch išlo o násilné trestné činy a nebolo zistené žiadne spoluzavinenie). Ďalej žalovaný uviedol, že žalobkyňa si uplatnila v znení § 94 zák. č. 461/2003 Z. z. vyplatenie jednorazového odškodného, ktoré sa počíta ako 730-násobok denného vymeriavacieho základu a môže sa vyplatiť maximálne vo výške 46.000 eur, nárok pre žalobkyňu 1/ by mal predstavovať 10.000 eur. Navrhoval, aby si súd od Sociálnej poisťovne vyžiadal informáciu, v akej výške bude odškodnenie žalobkyňi vyplatené s tým, že výplatu tejto sumy je potrebné zohľadniť pri priznaní nemajetkovej ujmy, ktorú si žalobcovia uplatnili vo výške po 15.000 eur. Tak by totiž výplata predstavovala pre žalobkyňu spolu 25.000 eur, ktorú sumu považuje žalovaný za neprimerane vysokú. Žalovaný sa žalobcom ospravedlnil, prejavil ľútosť, zaplatil náklady spojené s pohrebom, pričom bol už dostatočne potrestaný aj tým, že dostal pokutu 33.000 eur od inšpektorátu práce. V čase nešťastnej udalosti žili niektoré deti v domácnosti poškodeného, neboli však výživou naňho odkázané, pracovali, hoci s príjmom vo výške približujúcej sa minimálnej mzde. Vzhľadom na príjem poškodeného máme za to, že tu nebol ani priestor na to, aby mohol finančne vypomáhať deťom (350 eur). Išlo už o dospelé deti a napriek tomu, že bývali naďalej u rodičov, vo vzťahu k nim došlo k hmotnej nezávislosti. Zdôraznil, že k tragickej udalosti došlo z dôvodu, že poškodený sa rozhodol, že pôjde ako strážnik opravovať vo výškach stroj, táto činnosť mu nevyplývala z pracovnej náplne, ani z rozhodnutia zamestnávateľa, ani z pokynu nadriadeného a teda sám, iniciatívne, vo vyššom veku vstúpil na železný rebrík, na ktorom chcel opravovať stroj, k čomu nemal žiadne vzdelanie, ani pokyny. Zamestnávateľ žiadnym spôsobom nevedel ovplyvniť to, čo z vlastnej iniciatívy vykonal nebohý, mohol sa len nečinne prizerať nešťastným následkom jeho konania a do veľkej miery nebohý spoluzavinil to, že k tejto udalosti došlo. Ide o osobitné okolnosti, ktoré prispeli k nešťastnej udalosti, že by ich mal súd náležite zvážiť pri posudzovaní výšky nárokov, ktoré uplatňujú žalobcovia.

(20) V danom prípade bola konštatovaná zodpovednosť žalovaného – zamestnávateľa neb. poškodeného (rozsudkom tunajšieho súdu, právoplatným dňa 05.09.2025), žalovaný zodpovedá za

smrteľný pracovný úraz poškodeného – manžela a otca žalobcov v rozsahu 90%, miera spoluzavinenia poškodeného bola určená v rozsahu 10%.

(21) Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. – OZ) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie. Podľa ods. 2 pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa ods. 3 výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 16 OZ kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

(22) Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, majú nárok na jednorazové odškodnenie.

Podľa ods. 2 suma jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky je 730-násobok denného vymeriavacieho základu, najviac 46 485,40 eura.

(23) Je potrebné rozlišovať medzi nárokmi na náhradu škody vyplývajúcimi z pracovnoprávnej zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú smrteľným pracovným úrazom (nárok z úrazového poistenia za takto spôsobenú škodu) a nárokmi na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcimi z občianskoprávnej zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, čisto osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka. Právo na náhradu škody spôsobenej pracovným úrazom má majetkovú povahu. Zákon o sociálnom poistení v ustanovení § 94 ods. 1 priznáva určeným osobám zomrelého zamestnanca (manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného) okrem iného nárok na jednorazové odškodnenie, ktoré vo svojej podstate predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy poskytovanej v takomto prípade z úrazového poistenia (rozsudok NS SR sp. zn. 6MCdo 1/2016). Jeho zmyslom je ale preklopenie nepriaznivej finančnej situácie rodiny, ktorá je spôsobená stratou príjmu poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu. Nárok na jednorazové odškodnenie je paušálnym nárokom. Preto niet dôvodu, pre ktorý by pozostalí poškodeného nemohli v tejto súvislosti uplatňovať aj nárok na nemajetkovú ujmu v peniazoch podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Nemožno stotožňovať nemajetkovú ujmu zmiernenú peňažným zadostučinením s nárokom titulom náhrady škody zo smrteľného pracovného úrazu. Tieto nároky sú samostatné a nezávislé a uplatnením jedného z nich druhý nárok nezaniká. Žalovaný je vo vzťahu k uplatneným nárokom vecne pasívne zodpovednou osobou, jeho zodpovednosť je objektívna. (22) Súkromným životom možno rozumieť určitý okruh, v rámci ktorého môže jednotliviec žiť svoj vlastný osobný život, ako sa rozhodne, má právo zakladať a rozvíjať vzťahy s ostatnými ľuďmi. Súčasťou práva na súkromie, je právo na rodinný život. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život a zdravie jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom do práva na súkromie a rodinný život, môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t. j. utrpí citovú (emocionálnu) ujmu. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto spoločnosti (vzťahu) s blízkou osobou.

(24) V prípade zásahu do práva na súkromie nie je zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere jedinou relevantnou formou závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na chránených právach. Ak došlo k zásahu do súkromia, nie je procesnou povinnosťou dotknutej osoby preukazovať, že neoprávnený zásah pôsobil difamačne a mal za následok zníženie jej vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti. (R 53/2010)

Súčasťou práva na ochranu súkromia je podľa ustálenej rozhodovacej praxe NS SR (napr. 5Cdo/265/2009, 2Cdo/194/2011) aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných

citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobenej protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti.

(25) Niet pochýb, že smrť manžela, resp. otca spôsobila žalobcom nenapraviteľný zásah do ich súkromného a rodinného života. Jeho smrťou sa stratilo sociálne aj citové puto, ktoré bolo medzi nimi vytvorené, došlo k trvalému zničeniu rodinných väzieb. Tragická udalosť a následná smrť manžela a otca je pre blízky silným a citeľným zásahom, duševnou útrapou, ktorá zasiahne integritu človeka dotknutého priamo takouto udalosťou. Priznanie nemajetkovej ujmy nie je reparáciou. Je nespochybniteľné, že žiadna priznaná suma nenahradí žalobcom ich blízkeho príbuzného, môže však zmierniť následky vzniknutej nemajetkovej ujmy. Žalobcovia budú stratu pociťovať po celý život.

(26) K vzniku občianskoprávnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť splnené zákonné predpoklady, ktorými sú jednak existencia zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu a ktorý spočíva v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby a v jej fyzickej a morálnej integrite, ďalej musí ísť o zásah neoprávnený a musí byť daná príčinná súvislosť medzi týmito dvoma predpokladmi. V prípade, ak ide o zásah do súkromia a rodinného života spôsobený usmrtením blízkej osoby pri pracovnom úraze, sú predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka spravidla naplnené, nakoľko vzniknutú ujmu by pociťoval ako závažnú každý na mieste a v postavení dotknutej osoby a v prípade tohto mimoriadne závažného zásahu by vzniknutú nemajetkovú ujmu spravidla nemôže dostatočne zmierniť len priznanie iného zadosťučinenia, napr. vo forme ospravedlnenia. Smrťou manžela a otca žalobcov došlo k neodstrániteľnej a trvalej ujme vo sfére súkromného, osobného a rodinného života žalobcov 1/ až 5/ tým, že došlo k nenávratnému pretrhnutiu ich citových väzieb s ich najbližším rodinným príslušníkom, v dôsledku čoho stratili možnosť tento rodinný vzťah do budúcnosti ďalej zachovávať a naplňovať tak v tejto oblasti aj svoje vlastné citové potreby.

Závažnosť vzniknutej ujmy u žalobcov 1/ až 5/ v danej veci opodstatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Nečakaným šokujúcim úmrtím ich najbližšieho príbuzného (manžela a otca) došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný, došlo k nenahraditeľnej emocionálnej strate a narušeniu ich rodinných väzieb. Žalobkyňa 1/ prišla nielen o celoživotného partnera, ale aj oporu a citový vzťah, na ktorých je človek existenčne závislý (v širšom význame, nie v ekonomickom zmysle) a ich absencia sa negatívne prejaví nielen vo sfére osobnostného prežívania, ale významným spôsobom ovplyvní celý život (aj zdravotný stav) človeka. Žalobcovia 2/ až 5/ prišli o rodiča. Citovej ujme sa vyrovná len máloktorý emočný zážitok, preto jeho vnímanie a prejavy, hoci sú individuálne, možno dôvodne predvídať. Nárok žalobcov je tak v prejednávacom prípade dôvodný.

(27) Subjektom zodpovedným za zásah, ktorý je spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu, spočívajúcu v porušení alebo len v ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, môžu byť fyzické osoby alebo osoby právnické. V prípade, že za zásah zodpovedá právnická osoba, postihujú občianskoprávne sankcie podľa § 13 OZ samotnú právnickú osobu. Vo vzťahu k predpokladom vzniku nemajetkovej ujmy súd vyhodnotil, že všetky tri podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy boli splnené súčasne, keď vykonaným dokazovaním bola preukázaná protiprávnosť konania žalovaného porušením ustanovení zák. č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, s následkom smrteľného úrazu poškodeného, ktorý ako zamestnanec žalovaného vykonával pre žalovaného pracovnú činnosť. Príčinnú súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou mal súd preukázanú konečným súdnym rozhodnutím (vo veci sp. zn. 7Cpr/1/2016) a nemu predchádzajúcemu dokazovaniu. Týmto činom došlo k nenávratnej deštrukcii možnosti rozvoja medziľudských vzťahov a tým k zásahu do osobnostných práv všetkých žalobcov 1/-5/, nakoľko bolo dotknuté právo žalobcov 1/-5/ na ich súkromný a rodinný život.

Morálne zadosťučinenie ako postačujúca satisfakcia v týchto prípadoch v podstate ani neprichádza do úvahy, v znení § 13 ods. 2 OZ preto posudzoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (dôvodnosť nároku v jeho uplatnenom rozsahu), účelom ktorej je vyvážiť a zmierniť vzniknutú nemajetkovú ujmu a tiež plní satisfakčnú funkciu.

(28) Predmetom sporu je nárok každého zo žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu, že pracovným úrazom s následkom smrti došlo k zásahu do osobnostných práv, práva na rodinný život a súkromie u žalobcov 1/ až 5/. V rámci jednotného práva na ochranu osobnosti existujú jednotlivé čiastkové práva, ktoré zabezpečujú občianskoprávnu ochranu jednotlivých typických hodnôt (stránok) osobnosti fyzickej osoby. Do tohto rámca patrí tiež právo na súkromie fyzickej osoby, teda právo na jej nerušený osobný život, duševný pokoj, nedotknuteľnosť života jednotlivca v kruhu jeho najbližších, vrátane rešpektovania rodinného života, prejavov osobnej povahy - ako sú písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a zvukové záznamy. Patrí sem tiež ochrana vnútornej intímnej sféry osobnosti človeka. Špecifickosť osobnostných práv spočíva v ich predmete (objekte), ktorým je osobnosť človeka. Predmetom ochrany je osobnosť človeka vo svojej celistvosti ako nehmotný statok, ktorý patrí vždy konkrétnej fyzickej osobe. Toto právo je nescudziteľné, neprevoditeľné, časovo neobmedzené a nepremičateľné. Právo na ochranu osobnosti je absolútnym právom fyzickej osoby, ktoré pôsobí proti všetkým (erga omnes), t. j. proti ostatným fyzickým osobám, právnickým osobám, ako aj proti štátu. Jeho obsahom je zákaz akéhokoľvek zásahu, ktorý by bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo porušenie práv, ktoré sú príkladmo uvedené v § 11 OZ, nevyžaduje sa vyvolanie následkov, stačí zásah, ktorý je spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv. V občianskom práve platí zásada, že ohrozenie, resp. porušenie čo i len jednej stránky osobnosti človeka je ohrozením, resp. porušením jeho osobnosti ako celku.

(29) Uplatnený nárok na primerane vysoké finančné zadostučinenie za nemajetkovú ujmu, ktorý je súčasťou práva na ochranu ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a mena a na ochranu súkromného a rodinného života musí dostatočne odrážať intenzitu zásahu do týchto práv, inak dochádza k porušeniu práv garantovaných čl. 10 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.) a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Základným zmyslom náhrady je zmysel satisfakčný. Okolnosti, ktoré je potrebné preskúmať na strane poškodeného, môžu byť podľa rozvíjajúcej sa doktríny najmä a/ intenzita vzťahu medzi žalobcami a poškodeným, b/ vek poškodeného, c/ otázka hmotnej závislosti medzi žalobcami, d/ prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Pre výšku náhrady je kvalita vzájomných vzťahov medzi žalobcami kľúčová. Všeobecné okolnosti na strane osoby zodpovednej (pôvodca zásahu), sú postoj škodcu (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a i.), dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, jeho majetkové pomery a miera zavinenia, ev. miera spoluzavinenia poškodeného. Postoj tejto osoby môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy; ústretové správanie, ospravedlnenie či prejavená ľútosť škodcu môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť ju môže ešte prehĺbiť.

Prejavenie účinnej ľútoty žalovaným (v danom prípade zamestnávateľom poškodeného – právnickej osoby) nebolo relevantným spôsobom preukázané (iba tvrdené), ľútosť mal prejaviť tým, že poskytol finančné prostriedky na náhradu nákladov na pohreb, ktorú skutočnosť žalobcovia potvrdili, sama osebe však neznamena prejav účinnej ľútoty, a pri/počas výsluchu žalobcov 2/ až 4/ dožiadaným súdom.

(30) Pri stanovení výšky finančného zadostučinenia za vzniknutú majetkovú ujmu sú vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadostučinenia atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom pri priznaní výšky odškodnenia tak, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom na neprípustné obohacovanie a pôsobiť na škodcov likvidačne.

Z kritérií uvedených v ustanovení § 13 ods. 3 OZ vyplýva, že pri stanovení výšky náhrady je potrebné prihliadnuť na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V prípade zásahu do práva na rodinné súkromie je významná intenzita vzťahu zomrelého s pozostalými, vek zomrelého a pozostalých, bezprostredná konfrontácia s následkami udalosti, poskytnutie inej satisfakcie, ako aj samotný postoj zodpovedného subjektu. Ťažiskovou pre určenie výšky náhrady je však predovšetkým kvalita vzájomného vzťahu pozostalého a zomrelého a jej osobitosti.

(31) Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Hodnota ľudského života je nevyčísliteľná, je možné iba poskytnúť určitú satisfakciu, resp. zadostučinenie, ktoré sčasti dokáže vzniknutú nemajetkovú ujmu zmierniť, hoci ju nedokáže ju reparovať v celom rozsahu. Súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, tak ako je vyššie uvedené, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadostučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Kritériu primeranosti priznávanej

peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obete“ podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9. októbra 2007 č. sťažnosti 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol.

(32) Všeobecné súdy musia zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich rozhodnutiach by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Tu príkladom (aj vrátane rozhodnutí odkazovaných žalovaným) možno uviesť, že rozsudkom Okresného súdu Trnava z 05.12.2015, č. k. 8C/55/2014-163 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/156/2016 z 07.08.2017 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur za smrť manželky žalobcu v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu (fyzickej osoby), spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky; rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 21C/279/2016-116 z 10.07.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/299/2018 súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyni v sume 15.000 eur a plnoletým deťom, žijúcim so zomrelým v spoločnej domácnosti po 12.000 eur a 13.000 eur za smrť 50-ročného manžela, ktorý ako spolujazdec utrpel pri nehode smrteľné zranenia. Z rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 11C/496/2015-225 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 25Co/258/2016 z 29.03.2017 vyplýva povinnosť žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 15.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla v dôsledku úmrtia manžela žalobkyne dopravnou nehodou. Rozsudkom Okresného súdu Trnava z 15.04.2015 č. k. 37C/358/2013-203 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 26Co/724/2015 z 31.10.2017 bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcom 1/, 2/ (v čase nehody dospelým synom zomrelého) každému po 10.000 eur, žalobcom 3/, 4/ (rodičom zomrelého) každému po 3.000 eur. Rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 37C/178/2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 11Co/90/2010, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti o určenie nemajetkovej ujmy pre žalobcov 1/ a 2/ (rodičov nebohej) tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť každému zo žalobcov nemajetkovú ujmu po 15.000 eur, v ostatnej časti, pokiaľ išlo o nemajetkovú ujmu pre žalobcov 3/ a 4/ (súrodencov zomrelej), rozsudok potvrdil, teda každému bola priznaná nemajetková ujma vo výške po 2.000 eur. Taktiež poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24.02.2021 sp. zn. 2CoPr/10/2019, ktorým ako súd odvolací potvrdil/zmenil rozhodnutie prvoinštančného súdu a priznal náhrady nemajetkovej ujmy manželke a matke zomrelého poškodeného po 20.000 eur a dvom súrodencom po 8.000 eur v prípade pracovného úrazu zamestnanca, ktorý utrpel život bezprostredne ohrozujúce zranenia, následkom ktorých zomrel po dvadsiatich šiestich mesiacoch, keď „zdravotný stav syna, brata a manžela žalobcov bol tak fatálny, že mu neumožňoval samostatné fungovanie v bežnom živote, rozvíjať vzťahy s rodinou, na ktorej starostlivosť bol po zvyšok života odkázaný“ alebo rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20Co/183/2014, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn. 5C/35/2012 vo vyhovujúcom výroku, pričom súd prvej inštancie zaviazal žalovaných 1/ a 2/ k povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 15.000 eur, žalobcovi 2/ sumu 15.000 eur a žalobcovi 3/ sumu 5.000 eur. Žalobcovia uplatnené nároky odôvodnili tragickou smrťou - úmrtím syna žalobcov 1/ a 2/ a brata žalobcu 3/ v dôsledku dopravnej nehody.

(33) Manželský vzťah je nesporne najbližším vzťahom dvoch ľudí, a je prirodzené, že práve pozostalý manžel znáša stratu svojho manžela najťažšie. V prejednávanej veci žalobkyňa 1/ prišla o svojho dlhoročného partnera - manžela, s ktorým prežila 35 rokov spoločného života, vychovali spolu 4 deti, ich vzájomný vzťah bol založený na úcte a podpore, aj po rokoch si prejavovali lásku (držaním za ruky, spevom), vypovedala, že v dôsledku jeho smrti viackrát navštívila psychológa, došlo k recidíve jej závažného ochorenia, v jej prípade nemožno v žiadnom prípade považovať podanie žaloby za čo i len náznak nejakej vypočítavosti. Žalobkyňa prišla o najbližšiu osobu a neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti jej vznikla trvalá a neodstrániteľná ujma z dôvodu citového strádania („bola som s ním 35 rokov 24 hodín denne a zrazu ho nebolo, bol pre mňa všetko“), keď jej manžel následkom zranení po pracovnom úraze zomrel a došlo k neočakávanému pretrhnutiu ich spolužitia. Súd vo vzťahu k žalobkyni 1/ považoval na základe uvedeného za primeranú náhradu sumu 10.000 eur.

(34) Výpoveďou žalobcov 2/ až 4/ - dospelých detí, žijúcich s neb. otcom v spoločnej domácnosti bola súdu preukázaná citová väzba medzi poškodeným – rodičom - otcom a jeho deťmi. Denne sa vídali, na ich strane tiež došlo k trvalému narušeniu citových a sociálnych väzieb, k strate vzájomnej komunikácie, preukázateľne došlo k porušeniu práva na súkromie a rodinný život („pred smrťou otca fungovali ako obyčajná rodina, po smrti otca všetko skončilo“, „každý sa uzavrel do seba“) v miere, vyžadujúcej si tiež priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Vzhľadom na ich vek neboli na svojho otca odkázaní výživou, žalobcovia 3/ a 4/ mali zamestnanie a svoj príjem, žalobkyňa 2/ bola vyučená, tiež schopná samostatne sa živiť, v tom čase však bola nezamestnaná, finančne ju podporovali rodičia. Žalobkyňa 5/ v čase úmrtia poškodeného už (od roku 2003) nežila s rodičmi v spoločnej domácnosti, v tom čase vychovávala dve maloleté deti, často sa navštevovali, preukázateľne aj u nej došlo k porušeniu práva na súkromie a rodinný život, podľa názoru súdu však intenzita emocionálneho vzťahu medzi žalobkyňou 5/ a poškodeným bola v rozhodujúcom čase znížená.

(35) Súd pri určení výšky náhrad vychádzal aj z už priznaných náhrad nemajetkovej škody podľa ustanovení o ochrane osobnosti v obdobných sporoch a pri zohľadnení všetkých relevantných okolností daného prípadu (závažnosť ujmy s prihliadnutím na to, ako sa zmenil život žalobcov v dôsledku udalosti). Žalobcami 2/ až 5/ prezentovaná citová väzba a rozsah kontaktov je rozsahom zodpovedajúcim obvyklým vzťahom rodiča a dieťaťa, pri ktorých dospelé deti vedú každé svoj vlastný život, častejšia každodenná interakcia žalobcov 2/ až 4/ s poškodeným bola daná skôr faktickým stavom bývania v spoločnej domácnosti, než osobitnou (v zmysle výnimočnou) emocionálnou naviazanosťou. Vykonaným dokazovaním nebolo zistené, že medzi poškodeným a jeho deťmi by vzťahy boli v niečom mimoriadne, výnimočné, resp. nadštandardné vzťahy, z ktorých by bolo možné vychádzať pri stanovení výšky náhrad v rovnakej výške náhrady ako u žalobkyne 1/ (pozostalej manželky) ako osoby najbližšej. Rodina žila bežným štandardom života. Avšak aj za tejto situácie ide o zásah do osobnostného práva na súkromný život a jeho zmiernenie tiež vo forme finančného zadosťučinenia je dôvodné; v tomto prípade za daných okolností súd považuje za primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v rozsahu v sumách po 4.000 eur vo vzťahu k žalobcom 2/ až 4/ a v prípade žalobkyne 5/ v sume 2.000 eur. Súd opakovane zdôrazňuje, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je paušálnym nárokom, rozhodujúcim je preukázanie konkrétnych/jedinečných okolností zásahu do osobnostných práv (v tomto prípade do práva na rodinný život) a tieto (výnimočné) okolnosti preukázané neboli.

(36) Aj keď podiel poškodeného nebol rozhodujúcou príčinou pracovného úrazu, objektívne sa podieľal na vzniku nehodového deja a hoci tento podiel nebol výrazný, musí byť naň v konečnom dôsledku prihliadnuté pri určení výšky náhrad nemajetkovej ujmy. V danom prípade bol podiel poškodeného na vzniku pracovného úrazu určený súdnym rozhodnutím v podiele 10%. Na tomto základe je tak žalovaný povinný titulom nemajetkovej ujmy zaplatiť žalobkyňi 1/ sumu 9.000 eur, žalobkyňi 2/ sumu 3.600 eur, žalobcovi 3/ sumu 3.600 eur, žalobcovi 4/ sumu 3.600 eur a žalobkyňi 5/ sumu 1.800 eur.

(37) Celková výška náhrady nemajetkovej ujmy nepôsobí likvidačne, nebol však dôvod prihliadnúť na to, že žalovanému bola uložená vysoká pokuta za porušenie povinností uložených zákonom o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy bolo potrebné tiež vnímať v kontexte ekvivalencie finančného plnenia vo vzťahu k cenovým reláciám v súčasnej dobe, v porovnaní so spôsobenými následkami žalobcom (čomu zodpovedá záver Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, že je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine). Žiadna suma priznaná súdom preto nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu, ani na to, aby nahradila život človeka. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je však aspoň zmiernenie ujmy, najmä v prípadoch, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy.

(38) Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Žaloba žalobcov bola dôvodná, v prejednávanej veci boli žalobcovia úspešní, priznaná výška nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu. Preto im súd priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Táto náhrada trov konania bude vyčíslená v znení následne citovanej právnej úpravy.

Podľa § 10 ods. 8 zákona č. 655/2004 Z. z. (v znení platnom do 31.12.2023) vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, vo veciach ochrany osobných údajov alebo vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva je tarifnou hodnotou 1000 eur, ak sa nežiada náhrada nemajetkovej ujmy, a 2000 eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy.

Podľa § 10 ods. 8 zákona číslo 655/2004 z z o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (v znení účinnom od 01.01.2024) o veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach upravených osobitnými predpismi, ktoré umožňujú uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy,¹⁾ alebo vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, je tarifnou hodnotou 3 000 eur, ak sa nežiada náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, a 5 000 eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na Krajský súd v Trnave cestou tunajšieho súdu. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť (§ 365 ods. 1 CSP) len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP). Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP). Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z. z. (Exekučný poriadok)